

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, 01104 Vilnius,
mob. tel. 8 600 38 904, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai 2023- Nr.
į 2023-02-07 Nr. (19.1E-33) STAP-65

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją pakartotinai įvertinusi derinimui pateiktus [Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo Nr. X-493 pakeitimo įstatymo projektą](#) (toliau – SPI projektas), [Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 2, 10, 11 ir 111 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą](#), [Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 41 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą](#) (toliau – VTAPI projektas) ir [Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 6 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą](#) (toliau visi kartu – Projektai), teikia šias pastabas ir pasiūlymus.

1. Pirmą kartą derinti pateiktame SPI projekte buvo apibrėžta sąvoka „Bendruomeniniai vaikų globos namai“, kuri toliau SPI projekte nebuvo vartojama. Šiuo metu, t. y. pakartotinai derinti pateiktame SPI projekte formuluotė „Bendruomeniniai vaikų globos namai“ yra vartojama (23 straipsnio 2 dalies 3 punktas), tačiau sąvokos apibrėžimo 2 straipsnyje atsisakyta. Siūlytina įvertinti, ar sąvoka „Bendruomeniniai vaikų globos namai“ neturėtų būti apibrėžta įstatyme (aiškinamajame rašte pateikta informacija leidžia daryti prielaidą, kad ši sąvoka turėtų būti aktuali iki 2024 m. sausio 1 d., nes 2024 m. sausio 1 d. įsigalios pakeitimas, kuriuo įstatymas bus papildytas sąvoka „Šeimos namai vaikams“ ir ši sąvoka pakeis sąvoką „Bendruomeniniai vaikų globos namai“). Be to, jeigu, kaip nurodyta aiškinamajame rašte, siekiama bendruomeninių vaikų globos namų pavadinimą keisti į šeimos namus vaikams, neaišku, kodėl SPI projekto 2 straipsnio 27 dalimi keičiamo įstatymo 23 straipsnio 4 dalies 3 punkte (įsigalioja 2024 m. sausio 1 d.) vartojama sąvoka „Bendruomeniniai vaikų globos namai“. -

2. Keičiamo įstatymo 2 straipsnio 3 dalyje (taip pat ir įsigaliosiančioje 2024 m. sausio 1 d.) budintis globotojas apibrėžiamas kaip Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse globėjo (rūpintojo) reikalavimus atitinkantis asmuo. Atsižvelgiant į tai, kad Civiliniame kodekse išskiriami ne tik nepilnamečius asmenis globojantys ir jais rūpinantys asmenys, siūlytina konkretizuoti, kad budintis globotojas turi atitikti vaiko globėjui ar vaiko rūpintojui keliamus reikalavimus (kaip numatyta Civilinio kodekso 3.269 straipsnyje), nuosekliai vartojant keičiamame įstatyme ir Civiliniame kodekse nurodytas formuluotes. Analogiška pastaba taikytina ir dėl nuolatinio globotojo apibrėžties (keičiamo įstatymo 2 straipsnio 9¹ dalis, įsigaliosianti 2024 m. sausio 1 d.).

3. Iš SPI projekto matyti, kad asmens duomenys bus tvarkomi ir socialinių paslaugų skyrimo tikslais. Vadovaujantis Reglamento (ES) 2016/679¹ 5 straipsnio 1 dalies b punktu, kuriame įtvirtina, jog asmens duomenys turi būti renkami nustatytais, aiškiai apibrėžtais bei teisėtais tikslais ir toliau netvarkomi su tais tikslais nesuderinamu būdu, siūlytina keičiamo įstatymo 6 straipsnio 1 dalį patikslinti, nurodant, kad asmens duomenys tvarkomi ir socialinių paslaugų skyrimo tikslais.

Be to, iš keičiamo įstatymo 14 straipsnio 3 dalies 12 punkto matyti, kad ketinama viešinti socialinių paslaugų teikėjų, kurie yra fiziniai asmenys, duomenis (vardą, pavardę ir kt.). Tuo tarpu keičiamo įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje nurodytas informavimo apie savivaldybės teritorijoje teikiamas socialines paslaugas tikslas. Manytina, kad šis tikslas dėl aiškumo turėtų būti koreguojamas ir nurodoma, jog socialinių paslaugų teikėjų asmens duomenys bus viešinami informavimo apie savivaldybės teritorijoje veikiančius socialinių paslaugų teikėjus tikslu.

4. Pastebėtina, kad nevisiškai tinkamai atsižvelgta į Teisingumo ministerijos 2022 m. lapkričio 21 d. išvados Nr. (1.6Mr)2T-1599 (toliau – Teisingumo ministerijos išvada) 7 punktą, kadangi palydėjimo paslaugos koordinatoriaus sąvokos ir kitų atitinkamų sąvokų apibrėžtyse lieka nustatyti reikalavimai šiai veiklai vykdyti (pvz., išsilavinimo reikalavimai), o mūsų nuomone, sąvokos apibrėžtyje, kai norima apibrėžti pareigybę, vykdančią konkrečias funkcijas, reikalavimai veiklai vykdyti neturėtų atsispindėti ir būtų pertekliniai, t. y. turi atsispindėti tik funkcijos, pareigų pobūdis. Siūlymas tikslinti atitinkamų sąvokų apibrėžtis nurodytu aspektu grindžiamas ir tuo, kad pagal siūlomas baigiamąsias nuostatas ne visi atitinkamas pareigas užimantys asmenys atitiks nustatytus kvalifikacijos reikalavimus, todėl sąvoką siejant ir su atitikimu nustatytiems reikalavimams, praktikoje taikant įstatymą gali kilti neaiškumų, ar sąvokos apibrėžimo neatitinkantys asmenys, vykdantys atitinkamas funkcijas pagal baigiamąsias nuostatas, pateks po šia apibrėžtimi bei ar jiems taikomos atitinkamos įstatymo nuostatos, kuriose ši sąvoka vartojama.

5. Keičiamo įstatymo 19 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose siūloma nustatyti, kad atitinkamus administracinius sprendimus gali priimti savivaldybės mero įgaliotas savivaldybės administracijos darbuotojas. Vertinant Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme pateiktus valstybės tarnautojo ir valstybės tarnybos apibrėžimus, abejotume galimybe įstatyme numatyti, kad viešojo administravimo funkcijas (administracinių sprendimų priėmimą) vykdytų savivaldybės administracijos darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį.

6. Išlieka aktuali Teisingumo ministerijos išvados 13 punkte išdėstyta pastaba (dėl keičiamo įstatymo 21 straipsnio 7 dalies ir 28 straipsnio 6 dalies). Pažymėtina, kad įstatyme neturi būti detalizuota, kokią konkrečiai informaciją apie teikiamas socialines paslaugas skelbia socialinių paslaugų įstaigos savo interneto svetainėje. Atitinkamai ir dėl keičiamo įstatymo 28 straipsnio 6 dalies, jame neturi būti detalizuojama, kokia konkrečiai informacija apie asmenį nurodoma („vardas, pavardė“). Atkreipiamas dėmesys, kad fizinio asmens duomenys įstatyme turi būti nurodomi (detalizuojami) tada, kai numatomi dideli teisės į asmens duomenų apaugą ribojimai, pavyzdžiui, susiję su viešu skelbimu.

7. Keičiamo įstatymo 22 straipsniu reglamentuojami socialinių paslaugų įstaigų vadovų darbo santykių ypatumai. Siūlytina įvertinti, ar nebūtų tikslinga aptarti situaciją, per kiek laiko turi būti skelbiamas konkursas tais atvejais, kai įstaigos vadovo pareigos lieka laisvos nepasibaigus įstaigos vadovo kadencijai. Taip pat atkreipiamas dėmesys, kad aiškinamajame rašte nėra pateikti

¹ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB.

argumentai, dėl kokių priežasčių neribojamas socialinių paslaugų įstaigų vadovų kadencijų skaičius.

8. Siūlytina įvertinti, ar nebūtų tikslinga nepriekaištingos reputacijos reikalavimus (keičiamo įstatymo 22 straipsnio 8 dalis) papildyti tokia nuostata (kuri yra vartojama kituose įstatymuose, pvz., Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme): „atleistas iš valstybės tarnautojo pareigų už Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme nurodytus šurkščius pažeidimus arba Valstybės tarnybos įstatymo numatytu atveju pripažintas padaręs šurkštų tarnybinį nusižengimą, už kurį turėtų būti skirta tarnybinė nuobauda – atleidimas iš pareigų, ir nuo atleidimo iš pareigų dienos arba nuo pripažinimo padarius šurkštų tarnybinį nusižengimą dienos nepraėjo 3 metai“.

9. Pagal galiojančio Socialinių paslaugų įstatymo 2 straipsnio 2 dalį, budintis globotojas turi būti išklauses globėjų ir tėvių mokymus ir budinčių globotojų konsultavimo kursus. SPĮ projektu (keičiamo įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 3 punktas) siūloma nustatyti reikalavimą būti išklausiui globėjų (rūpintojų), budinčių globotojų, tėvių, bendruomeninių vaikų globos namų darbuotojų mokymo ir konsultavimo programos pagrindinę ir specializuotą dalis, kuriems reikalavimai nustatomi socialinės apsaugos ir darbo ministro tvirtinamame globos centro veiklos apraše. Šiuo aspektu nėra įstatymo pereinamųjų nuostatų, todėl nėra aišku, ar šis reikalavimas bus taikomas tik po įstatymo įsigaliojimo veiklą pradėjusiems vykdyti budintiems globotojams. Manytina, kad, vėlgi įvertinus naujų reikalavimų tikslus, ir iki įstatymo įsigaliojimo budinčio globotojo veiklą vykdančiams asmenims turėtų būti taikomas naujas reikalavimas dėl programos išklausymo. Atitinkamai turi būti nustatytas laikotarpis, iki kada toks asmuo turi išklausti programą ir kad jiems šis reikalavimas iki nustatyto laikotarpio pabaigos netaikomas.

10. Aiškinamajame rašte nurodyta, kad: „nuolatinis globotojas *vienu metu negalėtų prižiūrėti daugiau nei vieno vaiko pagal nustatytus požymius*, išskyrus įstatyme nustatytus atvejus, siekiant, kad vykdoma nuolatinė globa geriausiai atlieptų vaiko individualius poreikius“. Pažymėtina, kad keičiamo įstatymo 23 straipsnio 2 dalies (įsigaliosiančios 2024 m. sausio 1 d.) nuostatos suponuoja, kad nuolatinis globotojas gali prižiūrėti tik vieną vaiką, atitinkantį 23 straipsnio 3 dalyje nustatytus požymius, tuo tarpu aptariamo straipsnio 11 dalies 4 ir 5 punktų nuostatos numato atlygį nuolatiniui globotojui, kai prižiūrimas daugiau nei vienas vaikas, atitinkantis bent vieną iš 23 straipsnio 3 dalyje nustatytų požymių. Nurodyti neatitikimai turi būti pašalinti.

11. Keičiamo įstatymo 30 straipsnio 3 dalyje vietoj žodžių „Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos suderintą“ įrašytina „su Vyriausybės įgaliota institucija suderintą“ (analogiškai, kaip suformuluota 2024 m. sausio 1 d. įsigaliosiančiame įstatymo 33 straipsnio 5 dalies 4 punkte).

12. Keičiamo įstatymo 30 straipsnio 5 dalyje nustatoma, kad sprendimo dėl licencijos teikti socialinę globą išdavimo ar atsisakymo išduoti šią licenciją nepriėmimas per šio straipsnio 4 dalyje nustatytą terminą nelaikomas licencijos išdavimu. Pažymėtina, kad Licencijavimo pagrindų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. 937, 18.6 papunktyje nustatyta, kad jeigu taikomas licencijų išdavimo modelis „G“, veiklos licencijavimą reguliuojančiuose įstatymuose turi būti įtvirtintos išimties, jeigu jos taikomos, kai licencijos neišdavimas ar motyvuoto atsisakymo išduoti licenciją nepateikimas per nustatytą terminą nelaikomas licencijos išdavimu (šios išimties turi būti pateisinamos svarbiais visuomenės interesais, įskaitant teisėtus trečiųjų asmenų interesus). Atkreipiamas dėmesys, kad aptariama keičiamo įstatymo nuostata nėra aiškinamajame rašte pagrįsta.

13. Pagal siūlomas keičiamo įstatymo 35 straipsnio 9 dalies nuostatas, atleidimo nuo mokėjimo už socialines paslaugas sąlygas ir atvejus nustato savivaldybės taryba. Atsižvelgiant į tai ir siekiant aiškumo, aptariamo straipsnio 6 dalyje prieš žodžius „turi teisę atleisti“ siūlytina įrašyti žodžius „savivaldybės tarybos nustatyta tvarka“.

14. Išlieka aktuali Teisingumo ministerijos išvados 45 punkte pateikta pastaba. Laikomės pozicijos, kad SPI projekte ir VTAPI projekte turėtų būti nustatytas pereinamasis laikotarpis įgyti reikiamą išsilavinimą, o ne palikta galimybė neapibrėžtą laikotarpį toliau dirbti, neatitinkant įstatymuose nustatytų reikalavimų. Siūlomas teisinis reguliavimas galimai pažeistų asmenų lygybės principą, kadangi asmuo, padirbęs atvejo vadybininku (socialiniu darbuotoju) bent vieną dieną iki siūlomų pakeitimų įsigaliojimo, galės neterminuotai užimti atitinkamas pareigas, kai tuo tarpu asmuo, įgijęs lygiai tokį patį išsilavinimą (t. y. įgijęs socialinės pedagogikos kvalifikacinį (profesinio bakalauro, bakalauro, magistro) laipsnį ar socialinio pedagogo kvalifikaciją), atitinkamų pareigų nebegalės užimti. Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtinto asmenų lygybės principo turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant; konstitucinis asmenų lygybės įstatymui principas reiškia žmogaus teisę būti traktuojamam vienodai su kitais bei įpareigoja vienodus faktus vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai. Konstitucinis asmenų lygiateisiškumo principas būtų pažeistas, jeigu tam tikri asmenys ar jų grupės būtų traktuojami skirtingai, nors tarp jų nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas. Diferencijuotas teisinis reguliavimas, taikomas tam tikroms vienodais požymiais pasižyminčioms asmenų grupėms, jeigu juo siekiama pozityvių, visuomeniškai reikšmingų tikslų arba jeigu tam tikrų ribojimų ar sąlygų nustatymas yra susijęs su reguliuojamų visuomeninių santykių ypatumais, savaime nelaikytinas diskriminaciniu. Konstitucinio Teismo aktuose ne kartą pažymėta ir tai, kad vertinant, ar pagrįstai yra nustatytas skirtingas reguliavimas, būtina atsižvelgti į konkrečias teises aplinkybes; pirmiausia turi būti įvertinti asmenų ir objektų, kuriems taikomas skirtingas teisinis reguliavimas, teisinės padėties skirtumai.

Pažymėtina ir tai, kad aiškinamajame rašte dėl socialiniam darbuotojui keliamų reikalavimų teigiama, kad „pakeitimas siūlomas atsižvelgiant į tai, kad socialinio darbo *rezultatai*, socialinių paslaugų *kokybė*, socialinio darbo profesinės veiklos prestižas priklauso ir nuo tinkamą profesinį pasirengimą *turinčio socialinio darbo profesionalo, turinčio šios srities išsilavinimą*, įgijusio tiek teorinių tiek praktinių *būtent socialiniam darbui reikalingų žinių, profesinės veiklos*. Nepakankamai aukšti reikalavimai, tam tikros išlygos socialinių darbuotojų kvalifikacijai menkai prisideda prie socialinio darbo profesinės veiklos prestižo visuomenėje gerinimo, socialinių paslaugų kokybės stiprinimo“. Atkreipiamas dėmesys, kad jeigu yra manoma, jog darbo (paslaugų) kokybę galima pasiekti, nustatant aukštesnius reikalavimus, kyla klausimas, kaip tą kokybę gali užtikrinti jau dirbantys ir atitinkamo išsilavinimo neturintys socialiniai darbuotojai. Derinimo pažymoje nurodoma, kad „Įstatymų projektais siekiama ne tik socialinio darbuotojo (atvejo vadybininko) profesijos prestižo didinimo, socialinių paslaugų kokybės gerinimo, bet ir profesinę veiklą atitinkančio socialinių darbuotojų (atvejo vadybininkų) *išsilavinimo, kad vykdydami savo profesinę veiklą specialistai gebėtų atpažinti ir atliepti individualius paslaugų gavėjų poreikius* <...>. Nepaisant to, kad siekiama stiprinti socialinio darbo kaip profesijos prestižą, socialinio darbo srityje *vis dar susiduriama su tam tikrais iššūkiais*. Socialinio darbuotojo (atvejo vadybininko) *profesija nėra populiari jaunimo tarpe, vis dar pakankamai žemas socialinio darbo kaip profesinės veiklos prestižas lemia darbo jėgos trūkumą šiame sektoriuje*, ypačingai tam tikruose šalies regionuose (mažesniuose miesteliuose, kaimuose) trūksta specialistų. Esant specialistų trūkumui, asmenų (šeimų), kuriems reikalinga pagalba,

nemažėja, todėl likę specialistai dirba padidintu krūviu. Atsižvelgiant į tai ir <...>, manytina, kad socialiniai darbuotojai (atvejo vadybininkai), turintys socialinio pedagogo išsilavinimą, iki siūlomų pakeitimų įsigaliojimo savo profesinėje veikloje (praktikoje) yra įgiję profesinių kompetencijų, leidžiančių atpažinti ir atliepti individualius paslaugų gavėjų poreikius. Pereinamojo laikotarpio nustatymas būtų laikytinas pertekline, pagalbą paslaugų gavėjams ir socialinių paslaugų prieinamumą mažinančia nuostata, taip pat neprisidėtų prie į socialinio darbuotojo pareigas jau priimtų asmenų, įgijusių socialinės pedagogikos kvalifikacinį laipsnį ar socialinio pedagogo kvalifikaciją, jeigu jie dirba su vaikais ir (arba) šeimomis, interesų ir teisėtų lūkesčių užtikrinimo“. Pateikti argumentai laikytini prieštarais. Viena vertus teigiama, kad norima pritraukti daugiau asmenų, dirbančių socialiniais darbuotojais, tačiau tokiems asmenims keliama aukštesni reikalavimai (nei galiojančiame įstatyme), tuo pačiu nurodant, kad ši profesija jau dabar nėra patraukli. Kalbant apie atitinkamas kompetencijas, svarbu tai, kad kompetencijos įgyjamos su atitinkamo laikotarpio darbo patirtimi (stažu), taigi ne kiekvienas socialinis darbuotojas, priimtas iki įstatymo įsigaliojimo, bus pakankamai kompetentingas (turintis pakankamą praktinio darbo stažą) užtikrinti norimą darbo kokybę. Tačiau aiškiai neapibrėžiama ir nenustatoma, koks minimalus patirties laikotarpis būtų pakankamas kokybės užtikrinimui. Ir priešingai, jei praktinio darbo metu įgyta patirtis taip pat galėtų būti pakankama užtikrinti norimą darbo kokybę, lieka neaišku, kodėl tokia galimybė neužtikrinama ir anksčiau patirtį įgijusiems, bet pakeitimų įsigaliojimo metu atitinkamų funkcijų nevykdantiems asmenims. Be to, kompetencijų, įgytų dirbant atitinkamą darbą, visuma, mūsų nuomone, negalėtų būti prilyginta atskirai aukštojo mokslo kvalifikacijai. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. balandžio 24 d. įsakyme Nr. V-289 „Dėl Neformaliojo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų, susijusių su aukštuoju mokslu, vertinimo ir pripažinimo aukštosiose mokyklose bendrųjų principų patvirtinimo“ nustatyta, kad aukštosios mokyklos gali įvertinti ir pripažinti asmenų neformaliuoju ir savišvietos būdu įgytas kompetencijas (tame tarpe ir darbo patirtį), tačiau pripažįstant kompetencijas gali būti įskaityti tik atskiri studijų programos moduliai (dalykai). Taip pat abejotina, ar profesijos prestižą kelia vien tik reikalavimų atitinkamai profesijai didinimas, tuo pačiu neribotą laiką leidžiant dirbti ir šių reikalavimų neatitinkantiems asmenims. Analogiškai pastabėjimai ir dėl atvejo vadybininko (VTAPĮ projektas).

15. 2025 m. liepos 1 d. įsigalioja įstatymo 28 straipsnio 4 dalies redakcija, kurioje yra minimas socialinių paslaugų srities darbuotojų registras. Darytina prielaida, kad tai galėtų būti žinybinis registras (nes nėra išpildomi Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 18 straipsnio 1 dalyje nustatyti reikalavimai, susiję su *valstybės* registro steigimu). Pažymėtina, kad Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 18 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad registro nuostatus tvirtina ir registro veiklos pradžią nustato Vyriausybė, išskyrus atvejus, kai žinybinį registrą steigia Vyriausybei neatskaitinga valstybės institucija ar valstybės įstaiga. Atsižvelgiant į tai, jei šis registras yra žinybinis registras, turėtų būti patikslinta informacija aiškinamajame rašte, kuriame nurodyta, kad socialinės apsaugos ir darbo ministras turės patvirtinti Socialinių paslaugų srities darbuotojų registro nuostatus (kaip nurodyta aukščiau – registro nuostatus tvirtina Vyriausybė). Jeigu šiuo atveju turima omenyje informacinė sistema, bet ne registras, siūlytina tikslinti aptariamą įstatymo nuostatą ir nevartoti formuluotės „registras“.

16. SPĮ projekto 3 straipsnio 9 dalyje numatoma, kad budintiems globotojams, su globos centru sudariusiems tarpusavio bendradarbiavimo ir paslaugų teikimo sutartį iki 2023 m. gruodžio 31 d., šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Socialinių paslaugų įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 2 punkte nustatyti reikalavimai netaikomi, t. y. netaikomas reikalavimas būti įgijusiam ne žemesnį nei vidurinį išsilavinimą. Atkreipiamas dėmesys, kad, kaip nurodyta aiškinamajame rašte, toks

reikalavimas, be kitų, SPI projekte atsiranda, siekiant stiprinti budinčių globotojų kompetencijas, reikalingas vaikų priežiūrai, pasirengimą prižiūrėti vaikus ir vaikų priežiūros kokybę, užtikrinti geriausius vaiko interesus. Taigi įvertinus SPI projekto tikslus, reikalavimas turėti ne žemesnį nei vidurinį išsilavinimą visgi turėtų būti taikomas ir iki įstatymo įsigaliojimo pradėjusiems vykdyti budinčio globotojo veiklą, nustatant pakankamą pereinamąjį laikotarpį, per kurį jie turi įgyti tokį išsilavinimą, jeigu jo šiuo metu neturi. Tokiu atveju, manytina, siekiant geriausių vaiko interesų užtikrinimo, išimtis (nereikalaujant atitikti naujo reikalavimo) galėtų būti numatoma tiems budintiems globotojams, kuriems iki įstatymo įsigaliojimo jau yra perduoti priežiūrai vaikai (tik dėl tų vaikų).

17. SPI projekto 4 straipsnio pavadinimas turėtų būti suformuluotas pagal Galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. gegužės 5 d. nutarimu Nr. 308 (toliau – Metodika), 1 priede nurodytus pavyzdžius. Atkreipiamas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatyme nebėra teisinio reguliavimo stebėsenos. Taip pat aiškinamajame rašte turėtų būti pateiktas pagrindimas dėl *ex post* vertinimo atlikimo poreikio. Be to, peržiūros nuostatos vertinimo dalykas, mūsų nuomone, nėra pakankamai aiškus ir konkretus. Nurodoma, kad „atliekant *ex post* vertinimą, turi būti nustatyta, ar prevencinės socialinės paslaugos turėjo įtakos asmens (šeimos) ir (ar) bendruomenės socialinėms problemoms ir (ar) socialinei rizikai atsirasti, specialiųjų socialinių paslaugų poreikio pokyčiui. Teikiant prevencines socialines paslaugas (kompleksines paslaugas šeimai), turi būti nustatytas asmenų, teigiančių, kad gaunamos kompleksinės paslaugos šeimai padarė teigiamą poveikį, skaičius“. Manytina, kad prevencinės socialinės paslaugos turėtų padėti *išvengti* problemų ir rizikų atsiradimo, o ne turėti įtakos jų atsiradimui. Siūlytina sukonkretinti peržiūros nuostatą, ją suformuluoti pagal išsikeltus keičiamo įstatymo tikslus, numatomus laukiamus teigiamus rezultatus (žr. Metodikos 1 priedo pavyzdžius).

18. Kartu turėtų būti keičiamas Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymas, kurio 25¹ straipsnio 3 ir 5 dalyse yra teikiamos nuorodos į Socialinių paslaugų įstatymo atitinkamus straipsnius ir jų struktūrinės dalis (įsigaliojus SPI projektui, nuorodos taps neaktualios, 25¹ straipsnio 3 dalyje jau ir šiuo metu teikiama klaidinga nuoroda).

19. Neatsižvelgta ir nepateikti argumentai į Teisingumo ministerijos išvados 5, 46 punktuose išdėstytas pastabas.

20. Atkreiptinas dėmesys, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728, 27 punktu, kai pateikiami dideli (10 ar daugiau puslapių) ir (ar) sudėtingi teisės aktų projektai (nustatantys naują teisinį reguliavimą ar iš esmės jį keičiantys), išvadas teikiantys subjektai privalo pateikti savo išvadas dėl tokių teisės aktų projektų ne vėliau kaip per 12 darbo dienų. Pažymėtina, kad Teisės aktų informacinėje sistemoje nustatytas mažesnis nei 12 darbo dienų išvados pateikimo terminas. Atsižvelgiant į tai, siekiant užtikrinti Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 4 punkte įtvirtintų teisėkūros atvirumo ir skaidrumo principų įgyvendinimą, prašome užtikrinti visų pastabų, gautų per Vyriausybės darbo reglamente nustatytą 12 darbo dienų terminą, tinkamą įvertinimą.

21. Vadovaujantis Europos Sąjungos reikalų koordinavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. sausio 9 d. d. nutarimu Nr. 21 „Dėl Europos Sąjungos reikalų koordinavimo“, 69, 75–79 punktais, institucija, rengianti teisės akto projektą, kuriuo yra įgyvendinamas Europos Sąjungos (toliau – ES) teisės aktas, turi papildyti ES teisės įgyvendinimo planą Lietuvos narystės ES informacinėje sistemoje (LINESIS), parengti atitikties lentelę ir ją įkelti į LINESIS. Pažymėtina, kad Projektų lydimuosiuose dokumentuose nurodoma, kad

Projektais nėra perkeliama ir įgyvendinama ES teisės aktai. Atkreipiamas dėmesys ir į tai, kad šiuo metu su pateiktais derinti Projektai nėra parengtos ir pateiktos derinti atitikties lentelės. Šiame kontekste pažymime, kad Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo priede (galiojanti suvestinė redakcija) nurodomi įgyvendinami ES teisės aktai: Direktyva 2011/36/ES², Direktyva 2012/29/ES³ ir Direktyva (ES) 2017/541⁴. Atitinkamai SPI dėstant naują redakciją, t.y. SPI projektu, turi būti parengtos SPI projekto ir aukščiau nurodytų direktyvų atitikties lentelės. Atsižvelgdami į tai, prašome parengti ir į LINESIS įkelti Direktyvos 2011/36/ES, Direktyvos 2012/29/ES, Direktyvos (ES) 2017/541 ir SPI projekto atitikties lenteles bei papildyti nurodytų direktyvų įgyvendinimo planus LINESIS. Kai atitikties lentelės bus parengtos, galėsime visiškai įvertinti atitiktį ES teisės aktų nuostatomis ir, esant būtinybei, pateiksime pastabas. Pažymėtina, kad atitikties lentelių vertinimas bus vykdomas tik LINESIS.

22. Taip pat atkreipiame dėmesį į tai, kad Projektų lydimuosiuose dokumentuose reikalinga tikslinti pateikiamą informaciją dėl Projektai įgyvendinamų ES teisės aktų.

23. Teisės technikos ir redakcinės pastabos Projektų rengėjams pateiktos darbo tvarka.

Teisingumo ministrė

Ewelina Dobrowolska

² 2011 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/36/ES dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir aukų apsaugos, pakeičianti Tarybos pamatinį sprendimą 2002/629/TVR.

³ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai ir kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2001/220/TVR.

⁴ 2017 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/541 dėl kovos su terorizmu, pakeičianti Tarybos pamatinį sprendimą 2002/475/TVR ir iš dalies keičianti Tarybos sprendimą 2005/671/TVR.

Jelena Kučeriavienė, tel. 8 671 85520, el. p. jelena.kuceriaviene@tm.lt
Eglė Betingienė, tel. 8 645 77838, el. p. egle.betingiene@tm.lt
Asta Gedzevičiūtė, tel. 8 67190697, el. p. asta.gedzeviciute@tm.lt
Justina Sušinskaitė, tel. 8 684 60519, el. p. justina.susinskaite@tm.lt
Indrė Gaisrytė, tel. 8 671 85510, el. p. indre.gaisryte@tm.lt